

Brüsszel, 2021. január 8.
(OR. en)

14356/20

ECOFIN 1208
UEM 413
SOC 830
EMPL 580
COMPET 666
ENV 839
EDUC 459
RECH 546
ENER 517
JAI 1140
FSTR 199
REGIO 293
GENDER 154
ANTIDISCRIM 131

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	ST 13060/20
Biz. dok. sz.:	COM(2020) 746 final
Tárgy:	Ajánlás – A TANÁCS AJÁNLÁSA az euróövezet gazdaságpolitikájáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációk részére az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlástervezetnek az eurócsoport által 2020. december 16-án elfogadott változatát. Az ECOFIN Tanács januári videokonferenciáját követően a szöveget a Tanács első lehetséges, személyes jelenléttel tartott ülésén vagy írásbeli eljárás keretében kell jóváhagyni.

A szöveg hivatalos elfogadására azután kerül majd sor, hogy az Európai Tanács 2021 márciusában jóváhagyta azt.

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

az euróövezet gazdaságpolitikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 136. cikkére, összefüggésben annak 121. cikke (2) bekezdésével,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre² és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

mivel:

- (1) A Covid19-világjárvány következtében az euróövezet gazdasága 2020 első felében hirtelen mély recesszióba süllyedt. A 2020 harmadik negyedében a járvány megfékezésére irányuló intézkedések feloldásával párhuzamosan bekövetkezett erős fellendülés ellenére a negyedik negyedévben a Covid19 terjedésének felgyorsulása és az új korlátozó intézkedések bevezetése miatt tovább nőtt a bizonytalanság, ami megmutatta, hogy az euróövezet továbbra is sérülékeny a tartós egészségügyi válság hatásaival szemben. A Covid19-válság egy sor jelentős keresleti és kínálati oldali sokkhatást eredményezett, ami a Bizottság szolgálatainak 2020. őszi gazdasági előrejelzése szerint várhatóan a 2020. évi GDP 7,8 %-os csökkenését okozza. A 2021-es fellendülés ezért az előrejelzések szerint a korábban vártnál lassabb lesz, és a számottevő, a 2020. évi potenciális euróövezeti GDP mintegy $-7,0$ %-ának megfelelő kibocsátási rés az előrejelzések szerint nem fog megszűnni 2021 végére. Jelentős bizonytalanság övezi a gazdasági kilátásokat, ami a világjárványnak és a gazdasági szereplők magatartásának az alakulásával függ össze. A nemzeti és uniós szintű azonnali intézkedések – többek között az Európai Tanács által a Next Generation EU (NGEU) csomagról elért megállapodás – határozottan hozzájárultak a sokk negatív következményei egy részének ellensúlyozásához és a piacok stabilizálásához. A sokk súlyosan érintette mind a lakossági fogyasztást, mind a beruházásokat, ami negatív hatást gyakorolt az árakra és a bérekre egyaránt. A munkaerőpiaci kilátások ugyancsak rosszabbra fordultak, és ezzel hét éve tartó javuló tendencia szakadt meg. A munkanélküliség növekedését eddig ellensúlyozta, hogy valamennyi tagállam sikeresen hajtott végre olyan ambiciózus szakpolitikai intézkedéseket, mint a csökkentett munkaidős foglalkoztatás bevezetése, valamint a tömeges elbocsátások és a jelentős jövedelemkiesések elkerülését célzó egyéb támogatási politikák, továbbá ellensúlyozó hatással bírt az összes ledolgozott munkaóra számának és az aktivitási rátáknak a csökkenése is.

- (2) A Covid19-válság növeli az euróövezeti tagállamok közötti gazdasági különbségeket. A különbségek több tényezőre vezethetők vissza: a Covid19-sokk intenzitása és időtartama, a kapcsolatintenzív ágazatok (pl. turizmus, üzleti utazás és vendéglátás) relatív mérete és gazdasági jelentősége, valamint az eltérő költségvetési mozgástér. Ezek a különbségek hatással vannak a bizalomra, a beruházásokra és a növekedési kilátásokra, valamint azokra a regionális különbségekre, amelyek a válság előtt is fennálltak, de most tovább fokozódhatnak. Hosszabb távon fennáll annak a kockázata, hogy a jelenlegi Covid19-válság tartósan negatív hatást gyakorol a potenciális növekedésre és a jövedelmi résekre a humán- és fizikai tőke (ideértve a tárgyi és immateriális javakat egyaránt) alacsonyabb szintje miatt. Ez a munkatermelékenység és a jövedelmek még kisebb mértékű növekedését és az egyenlőtlenségek fokozódását eredményezheti.
- (3) Az Unió gyors és erőteljes reakciója – beleértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt magában foglaló Next Generation EU-t (NGEU) – fokozta a piaci bizalmat, és megmutatta, hogy a tagállamok szolidárisak egymással, és egyöntetű szándékuk a gazdasági növekedés újraindítását, valamint a gazdasági és társadalmi reziliencia megerősítését célzó erőfeszítéseik koordinálása. Több, az Unió és az euróövezet segítségét célzó új eszközről is igen gyors megállapodás született. Ezek az eszközök már most is biztonsági hálót nyújtanak a munkavállalók számára (a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközön, azaz a SURE eszközön keresztül)³, a vállalkozások számára (az Európai Beruházási Bank programja révén) és a tagállamok számára az egészségügyi ellátás, kezelés és megelőzés Covid19-válságból fakadó közvetlen és közvetett költségei belföldi finanszírozásának támogatása érdekében, az európai stabilizációs mechanizmusnak a pandémiás válság kezelését célzó támogatása révén⁴. Az uniós szakpolitikai válasz magában foglalta továbbá a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválását, valamint az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok által biztosított rugalmasság igénybevételének ideiglenes keretét⁵. A kohéziós politikai alapokból származó forrásokat a koronavírusra való reagálást célzó, kiterjesztett beruházási kezdeményezés (CRII és CRII+) révén átcsoportosították azokra a területekre, ahol a forrásokra leginkább szükség van⁶.

³ HL L 159., 2020.5.20., 1. o.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf>

⁵ HL C 91I., 2020.3.20., 1. o., HL C 112I., 2020.4.4., 1. o., HL C 164., 2020.5.13., 3. o., HL C 218., 2020.7.2., 3. o.

⁶ HL L 99., 2020.3.31., 5. o.

- (4) A jól megtervezett szakpolitikáknak az NGEU és fő eszköze, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében történő végrehajtása új lendületet ad a tagállamoknak a növekedést ösztönző reformok elindításához, valamint a beruházások szintjének és minőségének fokozásához, összhangban a rezilienciaépítésre, valamint a zöld és digitális átállásra vonatkozó célkitűzésekkel. Az eszköz elő fogja segíteni a humán tőke fejlesztését, támogatni fogja a munkavállalók sikeres pályamódosítását, ami a kohéziós politikai alapok mellett elengedhetetlen a kohézió biztosításához, a foglalkoztatás és a termelékenység növeléséhez, valamint a gazdasági és társadalmi reziliencia javításához. Kulcsfontosságúak az uniós növekedési célkitűzések és a nemzeti strukturális kihívások, beleértve a 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlásokban azonosítottakat is. Az említett célkitűzéseket előmozdító 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia⁷ hét kiemelt kezdeményezést terjeszt elő: 1. Megújulás, 2. Korszerűsítés, 3. Töltés, 4. Kapcsolódás, 5. Modernizálás, 6. Kapacitásbővítés, 7. Átképzés és továbbképzés. Ezek a kiemelt területek olyan közös kihívásokat jelentenek, amelyek összehangolt beruházásokat és reformokat tesznek szükségessé. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy valósítsanak meg beruházásokat, hajtsanak végre reformokat, és még jobban integrálják értékláncaikat ezeken a kiemelt területeken. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendeletjavaslat többek között előírja, hogy az euróövezeti tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek összhangban kell lenniük az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásban meghatározott kihívásokkal és prioritásokkal. Ezt a következetességet figyelembe kell venni a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésekor.
- (5) A Covid19-világjárvány hatásának – a Szerződésben az egyes intézményekre vonatkozóan foglalt biztosítékok teljes körű tiszteletben tartásával történő – enyhítéséhez olyan gazdaságpolitikai kombinációra van szükség az euróövezetben, amely támogató, koordinált, átfogó és következetes. A cél a munkaerőpiacra gyakorolt hosszú távú negatív hatások korlátozása, a jelentős gazdasági és társadalmi különbségek csökkentése, az egyensúlyhiányok és más, jelentős makroszintű kockázatok kezelése, és tágabb értelemben a potenciális növekedésre és az árstabilitásra gyakorolt negatív következmények elkerülése, középtávon pedig az államháztartások fenntarthatóságának biztosítása. Annak érdekében, hogy az euróövezetre vonatkozó politikai irányvonal összességében támogató legyen, elengedhetetlen az euróövezeti gazdaságpolitikai kombináció három fő dimenziója – a monetáris, a költségvetési és a strukturális – kölcsönös következetességének, és azzal együtt a pénzügyi stabilitásnak a biztosítása.

⁷ COM(2020) 575 final.

- (6) Az Európai Központi Bank (EKB) megfelelő időben végrehajtott monetáris politikai beavatkozásainak célja a monetáris transzmissziós csatornák érintetlenségének és a középtávú árstabilitásnak a megőrzése. Az EKB bejelentette, hogy a pandémiás vészhelyzeti vásárlási programja (PEPP, 1850 milliárd EUR legalább 2020. március végéig)⁸ és az eszközvásárlási program (APP, havonta 20 milliárd EUR értékű nettó vásárlás és 2020 végéig további 120 milliárd EUR összegű kiegészítő keret)⁹ részeként nagy volumenben vásárol állami és magánszektorbeli eszközöket. Ezenfelül a vállalatoknak és a háztartásoknak történő banki hitelezés támogatása érdekében az EKB nagyon kedvező feltételek mellett kínál célzott, hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleteket.
- (7) Az előrejelzések szerint a költségvetési irányvonal 2020-ban – a szükséghelyzeti intézkedéseket nem számítva – erősen expanzív lesz, és 2021-ben mind euróövezeti, mind nemzeti szinten támogató marad, többek között a már bejelentett helyreállítási intézkedéseknek köszönhetően. A nemzeti költségvetési politikák összehangolása – a Stabilitási és Növekedési Paktum maradéktalan tiszteletben tartása mellett – döntő fontosságú a Covid19-sokkra való hatékony válaszadás, a fenntartható fellendülés, valamint a gazdasági és monetáris unió (GMU) megfelelő működése szempontjából. A Bizottság 2020. március 20-án megállapította, hogy az EU gazdasága súlyos gazdasági visszaesés van folyamatban, és teljesülnek a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásához szükséges feltételek. Ezt a következtetést a tagállamok pénzügyminiszterei is támogatták¹⁰. A tagállamok jelentős költségvetési intézkedéseket vezettek be a világjárvány megfékezése és a különösen érintett egyének és vállalkozások támogatása érdekében, továbbá rendkívüli likviditási támogatást nyújtottak, amely elsősorban a vállalatoknak és a bankoknak a hiteláramlás biztosítása érdekében nyújtott garanciák formájában testesült meg. A tagállamok uniós szinten további koordinált költségvetési támogatást kapnak majd – különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön keresztül –, és az általános mentesítési rendelkezés 2021-ben is érvényben marad. Az aktualizált makrogazdasági előrejelzések figyelembevételével a Bizottság 2021 tavaszán újraértékeli a helyzetet, és áttekinti az általános mentesítési rendelkezés alkalmazását.

⁸ HL L 91., 2020.3.25., 1. o.

⁹ HL L 157., 2016.6.15., 28. o.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/>

- (8) A Covid19-válság gazdasági következményei jelentős negatív hatást gyakorolnak az államháztartásokra. Amennyiben az egészségügyi és gazdasági feltételek lehetővé teszik, a költségvetési politikáknak a prudens középtávú költségvetési pozíciók elérésére való összpontosítása – többek között a szükséghelyzeti intézkedések fokozatos megszüntetése révén – hozzájárul a költségvetés középtávú fenntarthatóságának biztosításához. Ezt oly módon kell megvalósítani, hogy az enyhítse a válság társadalmi és munkaerőpiaci hatását és hozzájáruljon a társadalmi fenntarthatósághoz. Különösen fontosak a nemzeti költségvetések összetételének javítására és a költségvetés hosszabb távú fenntarthatóságának biztosítására irányuló reformok, amelyeknek az éghajlatváltozással és az egészségüggyel kapcsolatos kihívásokra is tekintettel kell lenniük. A nemzeti költségvetések összetételének javítása – különösen a kiadások felülvizsgálata és a hatékony közbeszerzési keretek kialakítása révén – megteremtheti az olyannyira szükséges költségvetési mozgásteret. A környezetbarát költségvetés-tervezés segíthet az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, továbbá a környezetvédelemmel kapcsolatos kihívások kezelésében is. A megfelelő, hatékony és inkluzív egészségügyi és szociális védelmi rendszerek biztosítják a nagyon is szükséges védelmet a rászorulóknak, automatikus stabilizátorként kulcsszerepet játszanak, és fontos, hogy megőrizzék az államháztartás fenntarthatóságát. Hasonlóképpen, a munkaerő-, tőke-, termék- és szolgáltatási piacok működését – megfelelő végrehajtás és ütemezés révén – erősítő reformok növelik a potenciális kibocsátást, és egyúttal elkerülik az aggregált keresletre gyakorolt rövid távú negatív hatást.
- (9) A Covid19-válság rávilágít a hatékonyabb és méltányosabb állami bevételi rendszereket célzó reformok fontosságára. Mivel az euróövezeti tagállamok többségében továbbra is magas a munkát terhelő adóék, ezen reformok közé tartozik az adóterhek olyan adóalapokra való áthelyezése, amelyek kevésbé károsak a munkaerő-kínálatra és -keresletre, a termelékenységre, a beruházásokra és a növekedésre nézve, ugyanakkor figyelembe veszik a kapcsolódó elosztási hatást is. A környezetvédelmi adók és/vagy az externáliák egyéb árazási formáinak fokozott alkalmazása a „zöldebb” magatartás ösztönzése révén hozzájárulhat a fenntartható növekedéshez. Az agresszív adótervezéssel és adókikerüléssel foglalkozó nemzetközi és uniós intézkedések hatékonyabbá és méltányosabbá tehetik az adórendszereket. Emellett a globalizáció szükségessé tette, hogy az adózási keretet mind globális, mind uniós szinten hozzáigazítsuk a modern és egyre inkább digitalizált gazdasághoz. Az OECD keretében zajlik a gazdaság digitalizációjából eredő adózási kihívások kezelésére irányuló munka, amelynek célja egy globális konszenzuson alapuló megoldás elérése.

- (10) Tekintettel a Covid19-sokk által előidézett nagy fokú bizonytalanságra és annak a beruházásokra gyakorolt káros hatására, különösen fontos a beruházási szűk keresztmetszetek és a kínálati oldali korlátok kezelését célzó reformok előreütemezése. Alapvető fontosságúak azok az intézkedések, amelyek felgyorsítják az uniós források lehívását és a források hatékony és eredményes felhasználását, különösen azokban a tagállamokban, ahol e területeken lemaradás tapasztalható, és ahol a beruházások jelentős részét uniós forrásokból finanszírozzák. A vállalkozások adminisztratív terheit csökkentő reformok (pl. a közigazgatás digitalizálása, ideértve az elektronikus azonosítást is, az igazságügyi reformok) és a pénzeszközökkel való visszaélést megelőző reformok (pl. korrupció, csalás és pénzmosás elleni küzdelem¹¹) javíthatják az üzleti környezetet, és elősegíthetik a magánberuházások, a munkahelyteremtés és a cégalapítás fellendítését.

¹¹ A Bizottság 2020. májusi C(2020) 2800 final közleménye a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzését szolgáló, átfogó uniós szakpolitikára irányuló cselekvési tervről.

(11) A Covid19-válság számos vállalkozás számára jelentős bevételkiesést okozott, és az euróövezet egészében kockázatot jelent a társaságok fizetőképességére nézve. A hatékony fizetéseképtelenségi keretek létfontosságú szerepet játszanak az átmeneti problémákkal küzdő életképes vállalkozások támogatásában és a nem életképes vállalkozások rendezett megszűnésének biztosításában. A fizetéseképtelenségi keretek javítása segíthet a nemteljesítő hitelek várható növekedésének kezelésében és a gazdaság hitelezésének fenntartásában azáltal, hogy elősegíti a banki mérlegek megtisztítását és hosszú távon ösztönzi a határokon átnyúló beruházásokat. Ezzel összefüggésben a szerkezetátalakításról és a második esélyről szóló ((EU) 2019/1023) irányelvet¹² azzal a céllal fogadták el, hogy a fizetőképességre vonatkozó nemzeti jogszabályokban minimumkövetelményeket vezessenek be a tagállamokban annak biztosítása érdekében, hogy megelőző szerkezetátalakítási keretek álljanak a pénzügyi nehézségekkel küzdő adósok rendelkezésére, hogy a túlzottan eladósodott vállalkozók adósságainak elengedését lehetővé tevő eljárásokat vezessenek be, továbbá hogy növeljék a fizetéseképtelenségi eljárások valamennyi típusának hatékonyságát. Fontos, hogy megfelelő ütemben haladjon az irányelv átültetése és végrehajtása. Az Európai Bizottság a tőkepiaci unióról szóló, 2020. szeptemberi cselekvési tervben¹³ azt is bejelentette, hogy dolgozik a nem banki fizetéseképtelenség fő területeit érintő minimális harmonizáció vagy fokozott konvergencia megvalósításán. Ezen túlmenően a tagállamok a legjobb nemzetközi gyakorlatokkal összhangban folytathatják fizetéseképtelenségi keretrendszerük hatékonyságának és eredményességének értékelését, és kezelhetik a fennmaradó hiányosságokat¹⁴.

¹² HL L 172., 2019.6.26., 18. o.

¹³ COM(2020) 590 final.

¹⁴ Az eurócsoport számos elvet határozott meg, többek között az adósságválság korai felismerését és a korai szerkezetátalakítási eljárások rendelkezésre állását. Lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/eurogroup/2016/04/22/>.

- (12) Az áruk és szolgáltatások egységes piacának további elmélyítése, valamint az euróövezetnek a digitális korhoz való igazítása a növekedés, a konvergencia és a reziliencia fő motorja lehet. Az Unió a közös valuta és az egységes piac együttes hatásaként a gazdasági stabilizációt és a hosszú távú növekedés jobb feltételeinek megteremtését törekszik elérni. A Covid19-válság fokozta a digitális eszközök használatát, rávilágított a digitális egységes piac fontosságára, és felgyorsította a digitális és készpénzmentes fizetési módszerek elterjedését. Az egységes piac azonban továbbra sem teljes, hiányosságok mutatkoznak különösen a szolgáltatások, konkrétan a kiskereskedelem és a szakmai szolgáltatások területén. Az egységes piac segíthet az árak rugalmatlanságának kezelésében, és ezzel elősegítheti a monetáris politikai transzmissziót és a gazdasági rezilienciát. Az egységes piac a termelési tényezők mobilitásán keresztül is segít, ami lehetővé teszi az ágazatok, a régiók és a tagállamok számára, hogy a sokkhatásokra reagálva minimalizálják a gazdasági költségeket (pl. a munkanélküliséget). Az áruk és szolgáltatások egységes piacának további integrációja érdekében meg kell szüntetni az összes fennmaradó szükségtelen korlátozást, javítani kell a piacfelügyeleti mechanizmusokat, és intézkedéseket kell hozni az e célkitűzések eléréséhez szükséges igazgatási kapacitás biztosítása érdekében.
- (13) A munkaerőpiaci integrációt és átmenetet javító reformok és beruházások – különös tekintettel a digitális és zöld munkahelyekre – elengedhetetlenek a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez és a fellendülés támogatásához. Az azonnali nemzeti és uniós válságintézkedések korlátozták a munkavállalókra gyakorolt negatív gazdasági és társadalmi hatást. Ugyanakkor több régóta tartó reform most még sürgetőbbé vált: ezek közé tartoznak a hatékony aktív munkaerőpiaci intézkedések, beleértve az egyénre szabott támogatást, az oktatási és képzési rendszerek minőségének és befogadó jellegének javítása az oktatási eredmények korai életkortól kezdődő erősítése érdekében, az erőteljes átképzési és továbbképzési intézkedések, a felnőttoktatásba és -képzésbe, valamint az online tanulási platformokba való beruházás, a készséghiány kezelése, a munkaképes népesség legsérülékenyebb rétegei – többek között a fiatalok és a tartósan munkanélküliek – foglalkoztatási kilátásainak javítása, valamint a nemek közötti szakadék megszüntetése. A minőségi munkahelyek teremtésének előmozdítása és a munkakörülmények javítása – különösen a megfelelő minimálbérek biztosítása, valamint a munkaerőpiac szegmentációjának és a mobilitás akadályainak kezelése révén – kulcsfontosságú a fenntartható és inkluzív fellendülés támogatásához. A szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások fontos szerepet játszanak a szakpolitikák sikeres kialakításában és végrehajtásában.

- (14) A válságban automatikus stabilizátorként működő megfelelő, inkluzív és fenntartható egészségügyi és szociális védelmi rendszerekhez való hozzáférés fontos a gazdasági és társadalmi reziliencia szempontjából. Ezek segítenek a társadalmi kohézióknak, a tisztességes életszínvonalnak és a lakosság jó egészségi állapotának a teljes gazdasági ciklusban történő – a termelékeny munkaerő-gazdaság szempontjából alapvető fontosságú – fenntartásában, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelésében. Az egészségügyi reformokat és a reziliens egészségügyi rendszereket támogató beruházásoknak továbbra is prioritást kell élvezniük a tagállamok intézkedései között. A szociális jogok európai pillérének¹⁵ végrehajtása kulcsfontosságú a szakpolitikák irányítása szempontjából. A válsággal szembesülve még fontosabbá vált, hogy mindenki megfelelő szociális védelemben részesüljön, mind a minőségi egészségügyi és tartós ápolási-gondozási ellátás, mind pedig az összes munkavállaló – köztük az atipikus szerződéssel rendelkezők és az önfoglalkoztatók – jövedelem pótlása tekintetében. Számos tagállam ideiglenes jövedelem-támogatási és szociális támogatási intézkedéseket fogadott el a rendkívül alacsony jövedelmű kiszolgáltatott csoportok és a munkanélküli ellátásra nem jogosult munkavállalók javára. Intézkedéseket hoztak az ellátások, a jogosultsági feltételek és a kiegészítő természetbeni szolgáltatások tekintetében. A szociális védelmi rendszerek megfelelőségét és hatókörét oly módon kell megerősíteni, hogy az biztosítsa az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát és a generációk közötti méltányosságot.

¹⁵ Intézményközi nyilatkozat a szociális jogok európai pillérééről, HL C 428., 2017.12.13., 10. o.

(15) Az elmúlt években jelentős előrelépés történt, de a világtársadalmi okozta gazdasági válság ismét nyomást gyakorolt a pénzügyi ágazatra. Az euróövezeti bankokat a globális pénzügyi válságot megelőző időszakhoz képest erősebb veszteségviselő képességekkel felvértezve érte a mostani válság. Ennek, továbbá a monetáris és költségvetési intézkedéseknek is köszönhetően a válság kezdeti szakaszán túl sikerült elkerülni a piaci finanszírozási feltételek szigorítását, és biztosított volt a magánszektor számára való folyamatos hitelnyújtás. A válság valószínűleg további nyomást gyakorol a bankok már amúgy is alacsony jövedelmezőségi szintjére és a nemteljesítő hitelek arányára. Az e területen történő előrelépéshez különösen fontos a nemteljesítő hitelek másodlagos piacának fejlesztése, adott esetben a nemzeti eszközkezelő társaságok hatékony bevezetése, valamint a fizetési képességi keretek reformja, és ezzel együtt az alacsony jövedelmezőséget okozó strukturális problémák kezelése. E fejlemények hátráltathatják a gazdaságnak történő hitelnyújtást, amely elengedhetetlen a fellendüléshez. A gyors és jelentős szakpolitikai beavatkozások erősítették a bizalmat és elősegítették a makroszintű pénzügyi stabilitás megőrzését. Az állami hitelgarancia-programok segítenek fenntartani a gazdaságnak történő hitelnyújtást, védik a vállalkozásokat és enyhítik bankszektorhoz kapcsolódó visszacsatolási spirált, ugyanakkor függő kötelezettségeket jelentenek a tagállami költségvetések számára. A fizetési képességi moratóriumok meghosszabbítása és a nemteljesítő hitelek átstrukturálása nehéz feladatot jelentő egyensúlyteremtést igényel egyrészt az életképes vállalkozásoknak való folyamatos támogatásnyújtás, másrészt pedig a források nem megfelelő elosztásának, a végül esetleg mégis bekövetkező csőd esetén a megnövekedett veszteségeknek és a kevésbé egyértelmű mögöttes hitelminőségnek a kockázata között.

(16) A gazdasági és monetáris unió kiteljesítése továbbra is alapvető fontosságú. A fennmaradó hiányosságok megszüntetése tovább fokozhatja az euróövezet stabilitását és rezilienciáját, és következésképp megerősítené az euro nemzetközi szerepét, amely az elmúlt években nagyjából stabil maradt. A további lépések során figyelembe kell venni a Covid19-világjárványra adott átfogó európai gazdaságpolitikai válaszból levont tanulságokat. A rövid távú stabilizáló hatásán és a fellendülés támogatásában betöltött szerepén túl a Next Generation EU hosszú távon is hatással lehet a GMU-ra a növekedést serkentő beruházások és a strukturális reformok ösztönzése, valamint az euróövezet jövőbeli sokkhatásokkal szembeni rezilienciájának növelése révén. Az euróban denominált adósságok – többek között a zöld és szociális beruházási kötvények – jelentős volumenű kibocsátása növeli a kiváló minőségű, euróban denominált hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok piacának mélységét és likviditását, és hozzájárulhat az euro nemzetközi szerepének megerősítéséhez. Mindazonáltal a gazdasági és monetáris unió mindaddig nem lehet teljes, amíg a bankunió és az elmélyített tőkepiaci unió nem valósul meg teljeskörűen. A bankunió megerősítése továbbra is kulcsfontosságú. Ehhez valamennyi elem – köztük az európai betétbiztosítási rendszerrel foglalkozó magas szintű munkacsoport által tárgyalt elemek – tekintetében haladéktalanul és változatlan ambíciószint mellett, konszenzusos alapon folytatni kell a munkát. Az ESM-reformcsomag folytatása, valamint – tekintettel a kockázatsökkentés terén elért eredményekre és az eurócsoport 2020. november 30-i nyilatkozatában körvonalazott további intézkedésekre – az Egységes Szanálási Alap közös védőhálója 2022 elején történő hatálybalépésének előmozdítása újabb fontos lépést jelent a bankunió kiteljesítése és a GMU megerősítése felé. További munkára van szükség a szanálások során történő likviditásnyújtás jelenlegi formájának korlátait megszüntető megoldásokat illetően. A 2020. szeptemberi új cselekvési tervben jelzetteknek megfelelően a tőkepiaci unió elmélyítése kulcsfontosságú prioritás. Az Unió belső piacát teljes mértékben tiszteletben tartó, és az euróövezeten kívüli tagállamokhoz nyitott és átlátható módon közelítő erős és reziliens gazdasági és monetáris unió fontos lesz az euro nemzetközi szerepének megerősítése, valamint az Unió gazdasági és pénzügyi autonómiájának biztosítása szempontjából is, amelyre vonatkozóan a Bizottság közleményt fog előterjeszteni,

AJÁNlja, hogy az euróövezeti tagállamok a 2021–2022-es időszakban egyénileg – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – és az eurócsoporton belül kollektíven tegyenek intézkedéseket a következők érdekében:

1. A gazdaság helyreállítását támogató gazdaságpolitikai irányvonal biztosítása

Mivel az egészségügyi szükséghelyzet továbbra is fennáll, a költségvetési politikáknak 2021-ben mindvégig minden euróövezeti tagállamban támogató jellegűnek kell maradniuk.

A szakpolitikai intézkedéseknek az országspecifikus körülményekhez kell igazodniuk, továbbá időszerűnek, átmenetinek és célzottaknak kell lenniük. A tagállamok folytassák a világjárvány hatékony kezelésére, a gazdaság működésének fenntartására és a fenntartható fellendülés támogatására irányuló intézkedések koordinálását.

Amennyiben a járványügyi és gazdasági feltételek lehetővé teszik, fokozatosan szüntessék meg a szükséghelyzeti intézkedéseket, ugyanakkor küzdjenek a válság társadalmi és munkaerőpiaci hatásai ellen. Folytassanak olyan költségvetési politikát, amelyek célja a prudens középtávú költségvetési pozíció elérése és az adósság fenntarthatóságának biztosítása a beruházások fokozása mellett.

A tagállamok törekedjenek olyan reformok végrehajtására, amelyek megerősítik az egészségügyi és szociális védelmi rendszerek mindenki számára garantált hatókörét, megfelelőségét és fenntarthatóságát.

A tagállamok fordítsanak különös figyelmet a költségvetési intézkedések minőségére. Javítsák a közbeszerzési kereteket és az államháztartási gazdálkodást, ideértve különösen a beruházási kereteket és a zöld költségvetés-tervezési eszközök alkalmazását. Éljenek a kiadások felülvizsgálatának eszközével annak érdekében, hogy a közkiadások jobban összpontosítsanak a gazdaság helyreállításával és rezilienciaépítéssel kapcsolatos szükségletekre.

2. A konvergencia, a reziliencia, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés további javítása

Csökkentsék a további divergenciák kockázatát és fokozzák az euróövezeti gazdasági és társadalmi rezilienciát a strukturális kihívások további kezelése és olyan reformok végrehajtása révén, amelyek erősítik a termelékenységet és a foglalkoztatást, biztosítják a források zökkenőmentes újraelosztását, javítják a piacok és a közigazgatás működését, továbbá azzal, hogy növelik az állami beruházások szintjét és elősegítik a magánberuházásokat a zöld és digitális átállással összhangban lévő méltányos és inkluzív fellendülés támogatása érdekében.

Folytassák az áruk és szolgáltatások – köztük a digitális szolgáltatások – egységes piacának integrálását a szükségtelen korlátozások megszüntetése, a piacfelügyelet fokozása és a megfelelő igazgatási kapacitás biztosítása révén.

Hozzanak hatékony aktív munkaerőpiaci intézkedéseket és támogassák a foglalkozásváltást, különösen a zöld és digitális gazdaság irányába történő elmozdulást. Mozdítsák elő a méltányos munkafeltételek érvényesülését, kezeljék a munkaerőpiaci szegmentációt és erősítsék a befogadó megközelítést. Biztosítsák a szociális partnerek érdemi bevonását a szakpolitikai döntéshozatalba, erősítsék meg a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalások rendszerét. Erősítsék meg az inkluzív oktatási és képzési rendszereket, és fokozzák a készségfejlesztésbe és a szakemberhiány kezelésére irányuló beruházásokat.

A Tanács keretében folytassák a gazdaság digitalizációjából eredő adóügyi kihívásoknak az OECD az adóalap-erózióval és nyereségátcsoportosítással foglalkozó inkluzív keretében történő kezelésére irányulóan, egy globális, konszenzuson alapuló megoldás kialakítása érdekében megkezdett munkát azzal a várákozással, hogy 2021 közepére megállapodás szülessen az említett fórumon. Vegyenek részt abban az annak céljából folyó előkészítő munkában, hogy abban az esetben is kezelni lehessen a digitális gazdaság ezen adóügyi kihívásait, ha 2021 közepéig nem születik nemzetközi konszenzus. Tegyenek további lépéseket az agresszív adótervezés elleni küzdelem terén, csökkentsék az adóék mértékét, valamint támogassák a szén-dioxid-árzás és a környezetvédelmi adóztatás felé történő elmozdulást.

3. A nemzeti intézményi keretek megerősítése

Hajtsanak végre olyan előre ütemezett reformokat, amelyek megszüntetik a beruházásokat akadályozó szűk keresztmetszeteket és biztosítják az uniós források – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz – hatékony és megfelelő időben történő felhasználását. Fokozzák a közigazgatás hatékonyságát és digitalizáltságát, ideértve az igazságszolgáltatást és az egészségügyi rendszereket, valamint az állami foglalkoztatási szolgálatokat. Csökkentsék a vállalkozások adminisztratív terheit és javítsák az üzleti környezetet. Folytassák a csalás és a korrupció elleni küzdelem kereteinek, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzését célzó kereteknek a javítását.

Tegyenek konkrét intézkedéseket a fizetésektelenségi keretek hatékonyságának, eredményességének és arányosságának növelése, a nemteljesítő kitettségek kezelése és a hatékony tőkeallokáció biztosítása érdekében.

4. A makroszintű pénzügyi stabilitás biztosítása

Mindaddig tartsák fenn a gazdaságba irányuló hitelcsatornákat és az életképes vállalkozások támogatását célzó intézkedéseket, amíg ez a példa nélküli válság okozta szükséghelyzet közepette indokolt.

Többek között a nemteljesítő hitelek további kezelése útján tegyenek intézkedéseket a banki szektorbeli rendezett mérlegek fenntartása érdekében, egyebek mellett a nemteljesítő hitelek másodlagos piacainak fejlesztése révén.

5. A gazdasági és monetáris unió kiteljesítése és az euró nemzetközi szerepének megerősítése

Az euróövezet rezilienciájának növelése érdekében folytassák a gazdasági és monetáris unió elmélyítését a bankunió megvalósításával oly módon, hogy haladéktalanul és változtatlan ambíciószinttel folytatják a munkát valamennyi elem – köztük az európai betétbiztosítási rendszerrel foglalkozó magas szintű munkacsoport által tárgyalt elemek – tekintetében, továbbá a tőkepiaci unió elmélyítésével, valamint a digitális és a lakossági pénzügyi szolgáltatásokkal, valamint a fenntartható finanszírozással kapcsolatos politikák végrehajtására irányuló kezdeményezések támogatásával. Dolgozzanak tovább a szanálások során történő likviditásnyújtás jelenlegi korlátait megszüntető megoldásokon, és erősítsék tovább az európai szabályozási és felügyeleti keretet, többek között a következetes és hatékony felügyeletnek és a pénzmosás elleni szabályok érvényesítésének a biztosítása révén.

A gazdasági és monetáris unió elmélyítését célzó további lépések során figyelembe kell venni a Covid19-világjárványra adott átfogó európai gazdaságpolitikai válaszból levont tanulságokat. Az uniós belső piac teljes körű tiszteletben tartásán alapuló és a nem euróövezeti tagállamok számára nyitott és átlátható módon elért eredmények hozzá fognak járulni az euro nemzetközi szerepének erősítéséhez és Európa gazdasági érdekeinek világszintű előmozdításához.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*